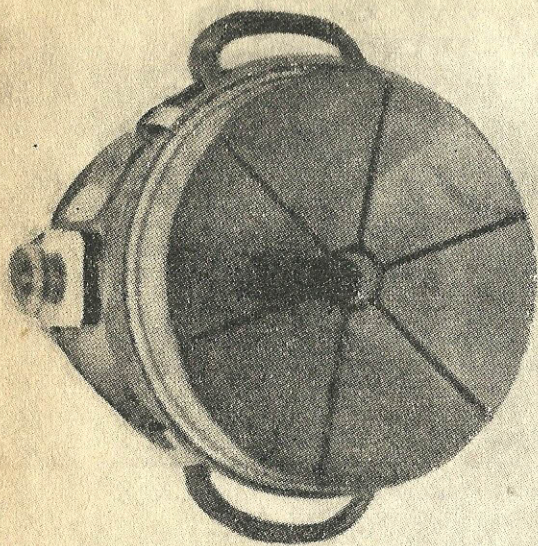


# צקלון



צבא הגנה לישראל  
הוצאת «מערכות»



# צקלון

לקט תרגומים

## התוכן

- החייל והלוחמה הטכנולוגית  
פ.א. מיקשה 3
- מדוע לא מעבר לגבעה?  
המיור נ.א. היקס, ומר ט. הסטרוברידג' 11
- צלונת-דובאים בכיבוש מוצבי-הגנה בהתקפת-לילה  
19



צבא הגנה לישראל  
הוצאת «מערכות»



## מערכות בית ההוצאה של צבא הגנה לישראל

העורך הראשי: אל"מ אלעזר גלילי  
סגן העורך הראשי: סא"ל גרשון ריבלין  
קציני מערכת: רביסרן ל. מרחב  
רביסרן צבי סיני  
מריס נתנאל  
«מערכות»: קצין-העריכה רביסרן משה ברימר  
«צקלון»: קצין-העריכה שרגא גפני  
«מערכות-ים»: קצין-העריכה רביסרן אריה בר-ציון  
«מערכות-שריון»: קצין-העריכה רביסרן שאול ביבר  
«מערכות-הימוש»: קצין-העריכה רביסרן יעקב לצרוס  
«מערכות-הפלס»: קצין-העריכה רביסרן ברוך ספיר  
המערכת והמנהלה: הקריה-ת"א. רח' ג' מס. 1, טל. 69237

## תמונת-השער

«סונאר» מיטלטל אמריקני חדש

«סונאר» — מכשיר תת-ימי לאיכון באמצעות גלי-קול — מיטלטל זה פועל לפי עקרון הטרנזיסטור, ונופצל באמצעות סוללות פנסים כים רגילות. משקלו כ-9 ק"ג. עשוי לפעול בעומק של עד ל-70 מטר, ולטווח של עד כ-110 מטרים. מיועד בעיקרו לאנשי צפרדע.

# החייל והלוחמה הטכנולוגית

פרדיננד אוטו מיקשה

בתחום המתמטיקה, מביאים תמיד חישובים המתבססים על אותם נתונים לאותן תוצאות; באיסטרטגיה, לעומת זאת, אך לעתים נדירות יסתכמו שתיים ועוד שתיים בארבע. לפיכך שומה עלינו להסתייג מפני המפקד הצבאי המנסה לפתור בעיות אסטרטגיה סבוכות ומורכבות בעזרת אמצעים בלתי גמישים. התשוקה להרים צבאות אל פסגות השלמות הטכנית מביאה לידי נוסחות מכניות חסרות-חיים, אשר תועלתן מפוקפקת בנייהולם בפועל של מבצעי-מלחמה; ובאשר לסיוע למדיניות בינלאומית, תועלתן מפוקפקת עוד יותר.

נעשה נסיון לקבוע כללים קבועים בשביל מצבים מסופקים, ולהגביל את חופש הפעולה בתוך גבולותיהם של אותם כללים. הדבר מביא לידי הכנת תכניות אשר למבט ראשון אמנם נראות כהגיוניות, אך בבחינה שניה מסתבר,



„בשביל חיילים אלה אין ה„לחימה“ אלא השגחה על טבלות שעונים, נורות-חשך מל צבעוניות ומוחות אלקטרוניים וכל הפעילות ה"מלחמתית שלהם מסתכמת בסיבוב חוגות ובלחיצת כפתורים“.

## מקורות ומחברים

(הארות והערות לקורא)

### החייל והלוחמה הטכנולוגית

מאת פ. א. מיקשה

גדול הוא הפיתוי להשליך כליל את ייבנו על המכונות המשוכללות, החושבות-ממעט-מעצמן, שהעמיד המדע החדש לרשות הצבאות. אך האמנם תהיה מלחמת-העתיד רק מלחמת „כפתורים“, מכונות-חישוב, רובוטים וטילים מונחים-אבטומטית? אכן, קם בדורנו טיפוס חדש של חייל: — החייל-הטכנאי — ולעתים אין דמיון רב בינו לבין החייל הלוחם, „המסורתי“.

בא איש-צבא וסופר-צבאי בעל-שם ושואל: — לאיזה סוג של חייל יש להעניק את העדיפות? בניסוחו: — לזה הרואה את המערכה רק על מסך-הבקר של הטלביזיה — או לזה הלוחם ויורה עדיין בתת-מקלע וזורק את הרימוז? המציג בעיה זו הוא אחד ההוגים הצבאיים המתקדמים שבדור זה, שעבודותיו, כגון „מלחמת-הבזק“, „גייסות מונחים“, פילסו בשנות מלחמת-העולם השניה נתיבים חדשים למחשבה הצבאית, וגם לאחרי-כך עסק בסוגיות-צבא חיוניות שונות.

הקול פרדיננד-אוטו מיקשה אומר את מסקנותיו במאמרו זה, בלשון שאינה משתמעת לשתי פנים — אך יתכן שימצאו משיגים על מסקנות אלה.

המאמר מתומצת מתוך כתבי-עת הצבאי הצרפתי „השקפת ההגנה-הלאומית“ (‘REVUE DE D'EFENSE NATIONALE’)

### מדוע לא מעבר לגבעה?

(הגנת מדרון האחורי)

מאת המיור נורמן א. היקס. ומר ט. הסטרוברידג'

ידוע, כי במקרים רבים „השתלמה“ ההיערכות להגנה במדרון האחורי ואחד הבולטים שבמקרים אלה הוא הקרב על גבעת „בונקר-היל“, במלחמת-קוריאה. המחברים מנתחים את מהלכיו של הקרב — ומסיימים בתביעה: — להפוך את נושא הגנת המדרון-האחורי לאבר כל ייתק בתכנית האימונים.

המאמר מובא מתוך כתבי-עת של צבא-הצי האמריקני, „בטאון צבא-הצי“ (‘MARINE CORPS GAZETTE’)

### פלוגת-ירובאים בכיבוש מוצבי-הגנה בהתקפת-לילה

וזהו פרשה המספרת על קרב שהיה בפועל, קרב, בו חפרו הכוחות הרוסיים, אשר נועדו לתקוף מוצבי-הגנה גרמני, לפעול (לאחר שנתלו מספר כשלונות בהתקפה חזיתית מקובלת) בתנאים שיהיו נוחים ביותר להשגת הפתעה: — בלילה, במזג-אוויר גשום, ובגישה מעורף האויב. אכן, צירוף גורמים אקלימיים וטקטיים זה — ובמיוחד מוגי-האוויר הגשום — הנחיל לכוח התוקף הצלחה מובהקת; ויש בפעולה זו — שהיו לה גם הקבלות, במידה זו או אחרת, בניסיונו של צה"ל — צדדים הראויים לעיון ולימוד.

הפרשה מובאת מתוך קובץ פרשות-קרב של הצבא הסובייטי ממלחמת העולם השנייה. והיא עשויה להיכלל באוסף דוגמאות טקטיות ליחידות רגלים העתיד להופיע ביזמת מוסדות-ההדרכה של צה"ל.

כי אינן אלא מנוגדות ללקחי הנסיון המעשי. ב"פרימיטיביות מורכבת" זו נגועים כיום, כבמגיפה, אפילו המוחות הצבאיים השפויים והצלולים ביותר שבאירופה.

### המרנות צבאית

"האדם הטכנולוגי" כנראה שאינו משיג את העובדה, כי אמצעים ואורחי פעולה טכניים כלל אינם בגדר מטרה בפני עצמה, אלא אך דרך להשגת מטרה; בסופו של דבר, תפעולה הנכון של מכונה תלוי בהבנתה המושכלת מצד מפעילה. ערכים המרניים רכשו דרגת חשיבות מכרעת בעיני אותם אנשים אשר הלך מחשבתם מוגבל לתחומים הטכניים. הם מנסים להעמיד כנגד פצצות בעלות עצמת-הרס עצומה, פצצות אחרות, שמידת הרסנותן גדולה עוד יותר; כנגד מטוסים מהירים — מטוסים מהירים פי כמה; כנגד טילים מונחים — טילים שטוחים גדול בעוד כמה מאות קילומטרים.

הם שוכחים כי ה"אדם הוא אמת-המידה אשר בה נמדדים כל הדברים האחרים". נעלמת מהשגתם העובדה, כי מרבית הסכסוכים מתפרצים ללא כל תלות באמצעים טכניים וכי, לפיכך, אינם ניתנים לפתרון באמצעים שכאלו בלבד.

### מדיניות וכוח

כך נפערה במשך השנים האחרונות תהום עמוקה בין התפתחויות מדיניות עתידות לבין כלי-הזינוק עליהם מנסה ה"מערב" להשתית את מדיניותו — תהום או חלל ריק, הפותח לפני ה"מזרח" אפשרויות להסתננות עמוקה. צעד זעיר אחרי צעד זעיר הפכה מערכת הגנתנו לבלתי ניתנת להפעלה מנקודת ראות מדינית, וערך יהיה לה רק במקרה שניתקף במישרין.

ברם, אין בתכניתם של הסובייטים לחצות את נהר האלבה בחיל ובכוח, ולבטח יזהרו שלא להנחית התקפה גרעינית נוסח גמלה-פנינים. למה להם לנהוג בחוסר זהירות ולהסתכן בהשמדת ה"כיבושים העצומים של המהפכה הסוציאליסטית"?

הסובייטים רואים את כוחותיהם המווינים כאמצעי להפעלת לחץ מדיני. אלו הם הגייסות המתמידים להמצא במצב "הכן" בעוד שתחת מחפה כידוניהם, ממשיכה המערכה המהפכנית להתנהל ברוב תכליתיות.

ה"מערב" מניח לעצמו להתרשם יתר על המידה מ"מדיניות הספוטניקים". וכי כיצד יכולים טילים לתרום לפתרון של הבעיות המאיימות כיום על שלום העולם, לאיחודן של גרמניה, קוריאה והודו-סין? לסילוק המתחות המהפכנית במזרח-התיכון ובאמריקה-הלטינית; להתקוממות באפריקה?

### שיגרה טכנית — מול תבונה יוצרת

אכן, מכונות ומעשי-מרכבה טכניים אחרים הפכו לאבר בל-ייתקן של פעילות החיים היום-יומית, אבל הסתמכות רבה מדי עליהם בתחום הצבאי עלולה להביא לידי משגים הריגורלי.

אמנות המלחמה מטבעה שהיא נזילה וזרימה. בלתי אפשרי לזכות בקרבות אך ורק הודות לאמצעים טכניים, ממש כשם שבלתי אפשרי לצייר תמונות הראויות לשמן בעזרת מכונה שמוחה האלקטרוני מסוגל לבחור צבעים. אלו שרוחשים אמון מופרז לאמצעים ולאורחי-הפעולה הטכניים נכנעים בקלות יתרה לאשליה, כי במלחמה נקבעת התוצאה על-ידי החומר, כי ניתן להפוך לוחמה למערכת חישובים של כמויות ומחירויות.

נצחון החומר על הרוח השפיל את אמנות המלחמה לדרגת טכניקה ותו לא. הוריד את האסטרטג לדרגת נהג קטר. שיגרה טכנית תפשה את מקומה של תבונה יוצרת, של אמנות. אנשי הצבא חדלו להיות לוחמים והפכו להיות מומחים בהפעלת מכשירים ידועים.

הצבאות החלו לדמות לארגונים מעין-תעשייתיים, הפועלים בניצוחם של "מהנדסים". הביורוקרטיה הצבאית המנופחת — יותר משהיא מנהיגה את הגייסות, הריהי מנהלת אותם. דבריו של המרשל הגרמני מולטקה, כי מטות גדולים הם האות המובהק של צבאות רעים — נכונה היא יותר בזמננו מאשר בזמנו (שלהי המאה ה-19).

### מה דמות תהיה לפיקוד אלקטרוני?

מצביא בן העידן הגרעיני, שתלבשתו והופעתו מזכירות רובוט, עוקב אחרי מהלך המערכה כשמבטו לטוש אל מסך הטלביזיה שלו. מות אלקטרוני יספק לו את הנתונים עליהם ישותית את החלטותיו. בדומה למפעיל מכונת-קופה בבית-מרוח, הוא לוחץ על הכפתור הירוק למתן נתוני פני-הקרקע, על האדום למתן נתוני מערך האויב, על הכחול למתן הנתונים הלוגיסטיים ועל הסגול למתן נתוני רוח הגייסות, ואחר-כך הוא מסובב שלוש פעמים את הידית. "לוחמים" בעלי אמון מעולה בתפעול אנטנות-המכ"ם, סורקים את השחקים. אחרים מנחים טילים לעבר תוקפיהם. בשביל "חיילים" אלה אין ה"לחימה" אלא השגחה על נורות-חשמל צבעוניות, על טבלות שעונים ומוחות אלקטרוניים, וכל ה"פעילות המלחמתית" שלהם מסתכמת בסבוב חוגות ובלחיצת כפתורים.

מה יקרה אם יעלה בידיהם של חיילי אויב אחדים, חמושים בתת-מקלעים בלבד, להסתנן לתוך מרכז הבקרה האלקטרוני? מה תועלת תהיה אז בכל המנגנון הזה?

אין בכוננת מאמר זה להציע ש"נסתדר" בלי מכ"ם, טילים מונחים, או

מטוסים. לא זו מטרתו; מטרתו להצביע על העובדה, כי החתירה הגוברת בהתמדה לקראת „טכניזציה“ יוצרת טיפוס של איש-צבא הנחות בהרבה מן הלוחם הקרבי האמיתי.

אמת ויציב, ציוד מספיק ונאות מגדיל את סיכווי ההצלחה וסיכווי ההצלחה באים ומחזקים את אמונו של החייל בכלי-נשקו. אולם רוח-גייסות אינה מזדהה כלל עם חשיבות עצמית מופרזת אשר בבוא המפלוגות, הבלתי נמנעות, לעיתים, הופכת היא לתסביך-נחיתות. רוח-גייסות אמיתית אינה נקנית באמצעים חמריים.

### „החיים הרברוכיים“ והחייל

כפי שהעיר, בצדק, המרשל סבורוב, „נוחיות מקצצת את כנפי האומץ“. חיילים שמשכורתם גבוהה, אך לעתים נדירות יהיו גם חיילים שלחמתם מעולה. יחידות המורכבות חיילים שכאלו הן יקרות המחיר, אך אינן מצטיינות במידה הנאותה של יעילות. חיילים-רגלים שהפכו לרוכבי-גיפים, הופכים יחד עם זאת לעצלנים, ואף הפיקוד עצמו מתחיל לגלות נטיה לדרוש מן המכונות יותר מאשר משרייהם של החיילים. חיל-רגלים שאומן לצעוד ברגל אפשר להעמיסו על נקלה על משאות — אך ההפך כלל אינו נכון! חיילים „רכים“ מחליקים בקלות מבין אצבעותיהם של מפקדיהם.

חינוך צבאי ואימונים קשורים באופן הדוק אבל, בכל זאת, נבדלים זה מזה. חינוך מטרתו לפתח סגולות נפשיות; אימונים נוגעים לפיתוח גופני וטכני. זה ואף זה הכרחיים לשם יצירתו של חייל-לוחם אמיתי.

אין ספק כי לספורט, לאתלטיקה, יש חשיבות משלהם, אך הלוחם האמיתי דומה לאתלט בדיוק באותה מידה שסוס צבאי טוב דומה לסוס מרוץ; איתנות גופנית ונפשית, היכולת להחזיק מעמד במבחנים קשים ביותר ובסכנות חמורות ביותר — חשובים בהרבה מן המעללים המתבצעים אגב תחרויות ספורט.

טבעי הוא כי גייסות שבידיהם ניתן ציוד מורכב נזקקים לתקופת אימונים ממושכת יותר. אולם בשעתו נדרש לאימונו של פרש טוב זמן רב מזה הנדרש כיום לאימונו של נהג-טנק. אין ספק, כי ביחידות לא-טכניות — בחיל-הרגלים, למשל — פשוט כיום תפעול הנשק בהרבה ולכן יכולים החיילים ללמוד מהר יותר.

ברם, דעת זו עדיין אין די בה כדי ליצור חייל טוב, ועוד רחוקה הדרך עד ליצירתו של לוחם טוב. הלה הוא פרט ביחידה הקטנה ביותר. תכופות ימצא עצמו שרוי בבדידות בתנאים קשים ביותר, אם ברצונו לסמוך עליו בלהט הקרב, הרי הכרחי כי יהיה מסוגל לפעול על פי יזמתו האישית בעודו נשאר, עם זאת, בתוך גבולותיה הכלליים של מסגרת יחידתית.

סגולה זו של פעולה על-פיהחוש מבלי לחרוג מגבולות המשמעת, אין

ללמדה מעל גבי לוח-שחור באמצעות שיטות „סמינריות“. סגולה זו ניתן להקנות אך ורק באמצעות חזרה ושינון אינסופיים של אותם תרגילים ואותם תמרונים. כדי להשיג את המינימום בשעת סכנה אמיתית, יש לדרוש את המכסי-מום בשעת ביצוע תרגילי ימי-שלום.

### החייל כטכנאי

אלו המשוים את החייל בן-זמננו לעובד מקצועי, מחטיאים את משמעותן האמיתית של העובדות. אכן, איכות העבודה המבוצעת על-ידי החייל או על-ידי העובד המקצועי, תלויה בשני המקרים בהיקף אימונם. תפעולו של ציוד כלשהו מצריך הלך-מחשבה שיטתי, ובדרך כלל הינו מבוצע בנסיבות של שלום ושלחה. החייל, לעומת זאת, חייב תכופות לדעת להשתמש בציודו ובנשקו אף בהיותו נתון בסכנת מות.

החייל חייב להיות מסוגל לפעולה אינסטיקטיבית בלי לבזבז זמן על מחשבות. חייל המפסיד זמן על שיקולים, עלול להחמיץ את הרגע הנכון לתפישת יריבו, וכל השהיה מרבה את סיכוויי להפוך בעצמו לקרבן. תרגול נכון חוסך לא רק חמרים אלא אף חיים.

„מסורת וקידמה“ אינן מהוות שני ניגודים, כטענתם של מספר קפואי-מחשבה. כדי להמנע מתעיה בדרך-לא-דרך חייבת כל התקדמות לשמור על קשריה עם המסורת. אותם צבאות המשילים מעליהם לחלוטין את עברם על מנת ללבוש צביון חדש לחלוטין, הריהם כופים על עצמם רגש-נחיתות — ובכך סגרו בפני עצמם את הדלת המוליכה אל העתיד.

### ממה נובעת עוצמת הצבאות? — ממשמעת!

תמיד יהיו אנשים המתמרדים כנגד משמעת-ברזל, „עמוד-השדרה של צבאות“. האינטלקטואלים במיוחד, מתקשים להכניע את עצמיותם. נקל בהחלט להבין, שלא תמיד קל לאדם לכפות את עצמו מנימוקים משמעתיים, לאדם שהינו, לדעתו, נחות ממנו מבחינה רוחנית. ברם, משקיים אינם יכולים להיות מרצים אוניברסיטאים ויחידה קרבית אינה ניתנת לניהוג ללא משמעת.

אנשים המורגלים לחיי מותרות מקבלים באי-רצון רב את הקשיים הקטנים ביותר הכרוכים בחייו היומיומיים של החייל. קשה להם להבין, כי צבא מורכב מאנשים השונים במאוד זה מזה באשר למוצאם, חינוכם, גילם ואופיים, וכי אם יש רצון להפעיל את הצבא, הכרחי להביא את כל חייליו לידי מכה-משותף.

אין ספק, כי יש להחזיר בחיילים תודעת-מטרה שתשמש להם כהשראה בקרב. אולם אם מלחמה היא „ניהול מדיניות באמצעים אחרים“, ממילא היא גם מאבק למען עניינו של הכלל אליו משתייך החייל-הפרט. אין ספק בכך

שתורה־מדינית יוצרת חיילים מהימנים מבחינה נפשית; ברם, רוח־לחימה אמיתית תלויה במכלול גורמים פסיכולוגיים השונים מאלו בהם תלוי אומץ־רוח אזרחי.

רוח זו שונה באופן יסודי מהלך־הנפש האזרחי התקין. לפקפק בכך, פרושו לעצום עינים ולהתעלם מיצר השמירה־העצמית המפעם בכל יצור חי. יתכן שדעתם של האידיאליסטים על ענין זה שונה, אך הפסיכולוגים לא יזכו אותם בתמיכתם.

בכל התקופות ובכל החברות־האנושיות, שמור היה מקום מיוחד לחייליה של אומה. במרבית המקרים מהוים הם כת סגורה אשר, לפרקים, היתה מנצלת לרעה את מעמדה במיוחד. אבל אם טיפוס־הקצין של התקופה שקדמה למלחמת העולם הראשונה הווה מקרה קיצוני שיש לפסול אותו, הרי שאף עם הטכנאי והביורוקרט הצבאיים של היום אסור להשלים.

בחברה „חסרת המעמדות“ של ברית־המועצות, מטופחת בהתמדה ובחריצות תודעת־המעמד של הקצונה ובכל המדינות הקומוניסטיות מהוים הקצינים „עילית פרוליטרית“. „ב־מערב“ אין אנו דורשים מידה כזו של כבוד, אבל כבר הגיעה העת לייחס לקצינים מעמד אחר מאשר „רע הכרחי“. כיום, שוב, הכרחי שמשלח־היד הצבאי ירכוש לו משמעות מוסרית. השפלת ה„נחלה הצבאית“ מלווה בדרך כלל בהתנוונות התרבות הלאומית כולה.

החייל־הטכנאי שונה, מעצם טבעו ומהותו, מן החייל־הלוחם הטוב. הראשון פועל בשיקול ובשיטתיות, האחרון פועל על סמך אינסטינקט ותחושה; הראשון רואה בקצין מהנדס המדריכו. החייל־הלוחם רואה בקצין מפקד שבעקבותיו יש לצעוד — מפקד בו הוא שם את אמונו והמשמש לו כמופת.

קצינים שאימונם היה טכני יתר על המידה הנם, ברובם, פסיכולוגים גרועים, ולפיכך הנם אף מאמנים גרועים של אנשים. במקום לפקד על יחידתם הם נוטים לנחל אותה.

כדי לפעול באופן תכליתי ועילי, חייב הקצין הטוב למצוא, אינסטיקטיבית, את נִימְת־הדיבור הנכונה. שומה עליו להיות קרוב מאוד לאנשים שבפקודו, אך יחד עם זאת חייב הוא לקיים מרחק בינו לבינם. ולא — יגלו אנשיו חיש מהר את חולשותיו האנושיות הבלתי נמנעות, ואזי יחדל מלהיות להם למופת. דהיינו — יחדל מלהיות מפקד. הידיעה כיצד להנהיג חיילים הינה בגדר אמנות, שאותה אי אפשר כלל ללמד.

### כדי לנצח יש להגניע למגע־מהורק!

חיילים־טכנאים נחשבים ל„עמיתים־למקצוע“ יותר מאשר ל„אחים־לנשק“, והם אינם מהוים „יחידה“, אלא מעין „ארגון של מאמץ משותף“. תפעולם של

חלקי הציוד המגוונים והמורכבים מצריך מומחים ובעלי־מקצוע מסוגים שונים, אשר, ממש כבמנגנון תעשייתי, מקבלים אימון מיוחד לשם ביצוע משימותיהם המיוחדות.

מתוך שוני זה באופני־התפעול משתמע, כי יחידות טכניות אינן מצטיינות באותה מידה של ליכוד וגיבוש פסיכולוגיים המצויה אצל יחידות לוחמות. בהיותן מורגלות לפעול „מרחוק“ דומה פעולתן ל„עבודה“ יותר מאשר ללחימה. תנאים נוחים „מרככים“ חיילים אלה; אין הם מוכנים, לא נפשית ולא גופנית, למגע ישיר עם האויב.

לצבאות המורכבים באופן בלעדי מחיילים מטיפוס זה יש ערך צבאי זעום בלבד, על אף כל הציוד החדש שברשותם, ומבחינה משקית קשה מאוד לקיימם. מובן מאליו, כי צבאות בני זמננו זקוקים למכונות, ומכאן — אף לחיילים־טכנאים. עם זאת, החייל־הלוחם האמיתי הוא עדיין חיוני, ממש כפי שהיה מאז ומעולם.

רק אותם צבאות שבמסגרתם נשמר איזון הגיוני בין שני יסודות אלו, רק הם תכליתיים. לוחמים טובים אינם אלא מין מיוחד של בני אדם אשר, כפי הנראה, בעבר היטיבו להכירו מכפי שמכירים אותו כיום. נוצר הכרח להדגיש נקודה זו, שכן היא המיטיבה להמחיש את הפער המבדיל בין החייל־הלוחם האמיתי לבין החייל הטכנאי.

### מה יוצר חיילים טובים או רעים?

ברם, בזמננו כמעט שאין לאיש־הצבא כל אפשרות לפעול באופן בלתי־תלוי בניציגיו הפוליטיים של העם. הוא חייב לפעול בשיתוף־פעולה עמם. בהם תלוי הצבא בכל הנוגע לתקציבו ולתכניותיו והם האחראים לפני העם לאיכותם של הכוחות־המזוינים — שהם המכשיר המהווה את יסוד המדיניות הלאומית. אולם כדי שמכשיר זה יהיה יעיל ותכליתי, זקוק הוא אף למשענת מוסרית — והיא מקור המשמעת האמיתית, הנובעת מנפשם של בני העם. רצונה של האומה להגן על עצמה — רצון אשר מבלעדיו אין קיום לצבא תכליתי — תלוי בפעולות נציגיו הפוליטיים של העם.

אין זה מתפקדם של נציגים אלו להתערב בתחומים שבהם אין להם אלא הבנה שטחית בלבד. הגם שמוטל על איש־הצבא ועל המנהיג המדיני לשתף פעולה, הרי רק אם ישאר איש־איש מהם בתוך תחומי תפקידו המיוחד, יוכלו להוות צוות תכליתי. אכן, היו מקרים בהם הרשו לעצמם מנהיגים מדיניים להפעיל השפעה מכרעת על ניהולם הטכני של מבצעים צבאיים.

נאמר, כי לא פטן אף לא פוש הם שהביאו את הנצחון במערכות הגדולות של ורדן ונהר־הסורם במלחמת העולם ה־1, אלא „סגל המדריכים הצבאיים של

## מדוע לא מעבר לגבעה?

המירור נורמן וו. היקס (צבא ארה"ב) ומר טרומן הסטרוברידג'

הגיעה העת להחליץ מ,מלכודת המות של המדרון הקדמי, טוענים המחברים, וטיעונם משכנע והוא מושתת על פתרון שהומצא לא בבית-הספר, אלא בקרב מציאותי: בקרב „בונקר-היל“, במלחמת קוריאה. איזה מדרון עדיף?

מזה 187 שנים, מאז נוסד, שרויים אנשי „צבא-הצי“ האמריקני (ה„מארינס“) בהלך-רוח התקפי, וסיסמתם היתה תמיד „התקפה“; אך לעתים נדירות הזדמן לנו, אנשי „צבא-הצי“, להפגין את מעלותיה האמיתיות של ההגנה. אזי, כל אימת שכבר הגינונו על כברת-ארץ, היינו „מתמרחים“ תמיד על פני המדרון הקדמי... הגיעה העת להתנער ממלכודת המות של המדרון הקדמי. בימינו אלה, כאשר סכנת הפעלתם של כלי זין אטומיים טקטיים קיימת תמיד, שומה עלינו להיות נכונים לתת זכות קדימה להסתר ולמחפה. הבה נתחיל, איפוא, להטיף להגנת המדרון האחורי!



לוחמי „בונקר-היל“ יודעים את הסוד ה„מארינס“ בשעת הפוגה בלחימה

הצבא הצרפתי בשנים שקדמו לשנת 1914. אולם אם הכזיב אותו צבא צרפתי עצמו בשנת 1940, יש להטיל את האחריות לכשלון במידה שוה גם על מדריכיו וגם על מנהיגיו המדיניים.

ביסודו של דבר, גישתה של האוכלוסיה בכללותה כלפי כוחות-המזוינים היא-היא היוצרת חיילים טובים או רעים, שכן גישה זו משתקפת ברוח-הגייסות.

### מגמות מוכונות

כיום מתחרים צבאות ה„מערב“ זה בזה ביצירת „חיילים בלתי צבאיים“, דבר המפחית את יכולתם. עקב תקוות מופרזות שהושתתו על מכוונות, זוכים לקחי-קרבות מאומתים לזלזול, משום שהם נחשבים למיושנים או לכובלים מבחינה מדינית. באירופה נעשה מאמץ להעתיק „מרשמים“ זרים, במקום לבדוק את האוצר הגדול של לקחים ונסיון השמור בבית.

יהיו כאלה שיטענו, כי נוער המדינה הדמוקרטית לעולם לא יסכים עוד להכנע לאימונים נוקשים; ברם אימון זה — והוא בלבד — מסוגל להעמיד לנו חיילים-לוחמים אמיתיים. טענה זו, יחד עם גשעון-גדלות טכני, הם הסיבה להרגשה שיש הכרח להסתמך על המכונה ולקוות למלא בעזרתה את החסר ברוח-לחימה.

סכומים עצומים מוצאים על חיילים „סופר-טכניים“ אלה אשר ניצולם בפועל הופך למסופק ולבעייתי יותר ויותר. אולם הוצאות אלו אין ביכולתן לרכוש את הביטחון הנחוץ לנו בשביל לשרוד ולהתקיים על אפן ועל חמתן של הסערות המאיימות על העולם.

### לקורא!

המאמר, „לקחי קרבות הרים“, אשר על פרסומו בחוברת זו בושרנו בחוברת הקודמת כמכבא את הגישה האמריקנית ללחמת-הרים, לאחר שהכאנו בחוברת 118 את המאמר הסובייטי „פעולות-קרב כשטח הררי“, יפורסם בחוברת הבאה (120).

פיתוח רעיון ההגנה במדרון האחורי נזקף לזכותו של „דוכס הברזל“ ולינגטון במערכותיו נגד נפוליאון; עם זאת, אין ספק שתכסיס תכליתי זה נוצל יובלות ודורות קודם לכן. המחשה מוקדמת אחת של אורח הגנה זה חלה במהלך מלחמת-השחרור האמריקנית, במערכת קופנס, כאשר הגנרל האמריקני דניאל מורגן מרט את אזניו של המצביא הבריטי טרלטון „איש הדמים“. הגם שעצמתו של דניאל מורגן היתה נחותה במידה ניכרת, הסתיר אותו נהג-קרונוט ערמומי שהפך לאיש-צבא את אנשי המיליציה ה„ירוקים“ שלו מאחורי גבעה נמוכה והפיה בהם רוח של בטחון ואמון, ואזי — בדיוק כאשר קרב-והלכו אנשי הצבא הסדיר הבריטי לרגע נצחונם — הנחיתו אנשי המיליציה של מורגן התקפת-נגד וחוללו את מעשה-האמן הטקטי של המהפכה האמריקנית.

במהלך מלחמת העולם השנייה שבו והוכיחו מצביאים גרמניים בצפון-אפריקה ובאיטליה את נכונותה של ההגנת במדרון האחורי. רבים הם חיילי בעלות-הברית שמצאו את מותם ברגע עברם את קו-הרכס. אכן, בנסיבות רבות מהווה המדרון האחורי את העמדה ה„בטוחה“ האחת והיחידה שממנה ניתן להגן על השטח.

תחילה, הבה נעיין בהגנת המדרון-קדמי „תקינה“ של שטח גבוה. המפקד המגן נהנה מיכולת תצפית. ביכולתו לסקור את זירת-הקרב וללמדה, ולהתכונן בהתקרבות אויבו, ואילו לצופי הארטילריה שלו יש אפשרות לצפות ולהנחית במדויק את אש תותחיהם. שדות-אש ארוכי-טווח יותר, המצויים על פני מדרון קדמי, מאפשרים בדרך כלל להגן על הגזרה במספר חיילים קטן יותר. תכופות יקרה שהאויב כבר מותש-כוחות בהגיעו אל אותו גובה שממנו ניתן להתחיל בהסתערות. נקודות אלו כולן מהוות סניגוריה על ההגנה במדרון הקדמי.

ברם, מגרעות המדרון הקדמי ברורות לחלוטין והן צורמות-עין כאשר סוקרים אותן לאור נפצי הנשק האטומי הטקטי. הגדולה במגרעות היא העדר מחסה ומסתור. יחידה המוצבת על מדרונה הקדמי של גבעה, הינה גלויה לכל עין ומהווה נקודת-מוקד לנשק ארוך-הטווח של האויב. הגם שיתכן ועמדות אלו או אחרות תהיינה מוסתרות, הרי מתכונתה הכללית של הגנת הרכס תהיה תמיד ברורה וגלויה לעין, ואף לעינו של מפקד-תוקף חסר-נסיון יחסית. לאחר שמוודא התוקף מהי מתכונת מערך ההגנה, הרי אם רק יש בידו עדיפות בארטילריה ובמרגמות — מובטח לו הנצחון.

### אתה, תפוס את השטח הנבוה!

יתכן שתפישתנו הישנה-הנושנה בדבר הגנת השטח הגבוה מוטעית בעיקרה. שמא שומה עלינו לאמץ לנו את הטקטיקה לה הטיף לא מכבר „ג'ורנל המגן

האירי“ ולהגן על השטח הנמוך? על-ידי עשיית שימוש נרחב בחורשות קטנות, תלוליות נמוכות ודרכים צרות ומפותלות, בשטחים הנמוכים, אפשר להגן על כל הגזרה באופן תכליתי, בעוד האויב מייגע את עצמו בטיפוס על הרמות. אכן, אין ספק שטקטיקה כזו טובה מאוד להגנת שטחי מישור גליים, כעין אלו שבנורמנדיה או באירלנד, אך קרוב לודאי שבשטח הררי יותר תהיה הגנה כזו בלתי תכליתית, לפיכך טמון הפתרון ההגיגי בהעברת הדגש אל ההגנה במדרון האחורי, במיוחד כשהמדובר ביחידות מתגוננות לא גדולות ביותר.

### דוגמת-מופת ממלחמת קוריאה

הרי דוגמת-מופת להגנת מדרון אחורי, מתולדות קרבות ה„מארינס“ (צבא הצי) האמריקני.

בחלקת קרקע חסרת-ערך שבקוריאה, בגבעה שכונתה „בונקר-היל“, הוכיחו אנשי ה„מארינס“ את ערכה המפורש של ההגנה במדרון האחורי. בקצרה, מערכה מהוללה זו היתה מורכבת מסדרת הסתערות תכופות של האויב, שמטרתן היתה לגרש את ה„מארינס“ ממספר מוצבי-חוץ, אשר החשוב מכולם היה „הגבעה 122“ („בונקר-היל“). מוצבי-חוץ אלו נמצאו לפני קו-ההגנה הראשי שבגזרת ההגנה של רגימנט ה„מארינס“ הראשון. משימת הרגימנט אותה עת היתה „להחזיק, להגן בתוקפנות, ולשפר את גזרתו בקו החזית, לשלה פטרולים ולהציב מארבים לפני קו-ההגנה-הראשי, ולנהל סיורים בקנה-מידה נרחב“.

### ה„מארינס“ נאלצים לנטוש את „בונקר-היל“

בחודש אוגוסט 1952 הלוהט והלה, הפך אויב שואף-קרב ועקשני, שהיה מצויד בארטילריה בשפע, את „בונקר-היל“ לבלתי ניתנת כמעט להחזקה. ה„מארינס“ החליטו, בהכמה, לוותר על ההחזקה במדרון הקדמי ולחסוך להם את מחירה הגבוה בהרוגים ובפצועים. „האש שנחתה על „בונקר-היל“ ועל קו-ההגנה-הראשי היתה העזה ביותר בה נתנסיתי מעודי“, אמר לויטננט-קולונל ג'רארד ט. ארמי-טאג, מפקד הגדוד שבגזרתו נמצאה „בונקר-היל“. המדרון האחורי היה המקום היחיד ממנו אפשר היה להחזיק באותה גבעה, ומספר האבידות הנמוך שנגרם מוכיח צדקת הנחה זו.

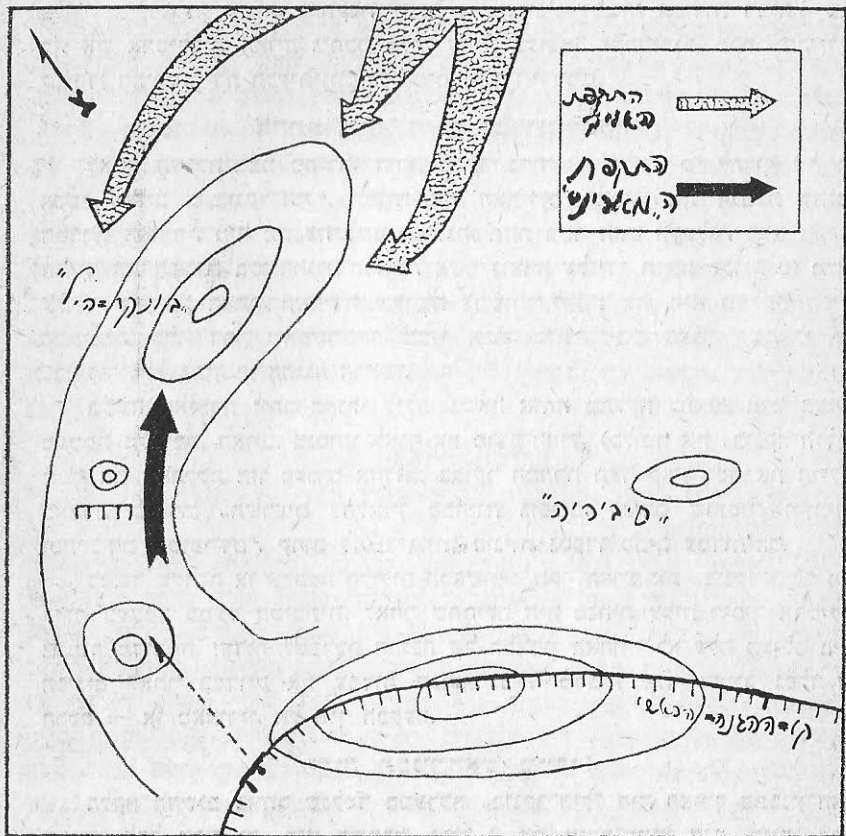
### „פתרון בית-הספר“ עולה יפה

אותה שעה, כפי שקרה כה רבות בעבר, היה להם ל„מארינס“ האיש הנכון במקום הנכון. הלויטננט-קולונל ארמיטאג ניהל את הלחימה על „בונקר-היל“

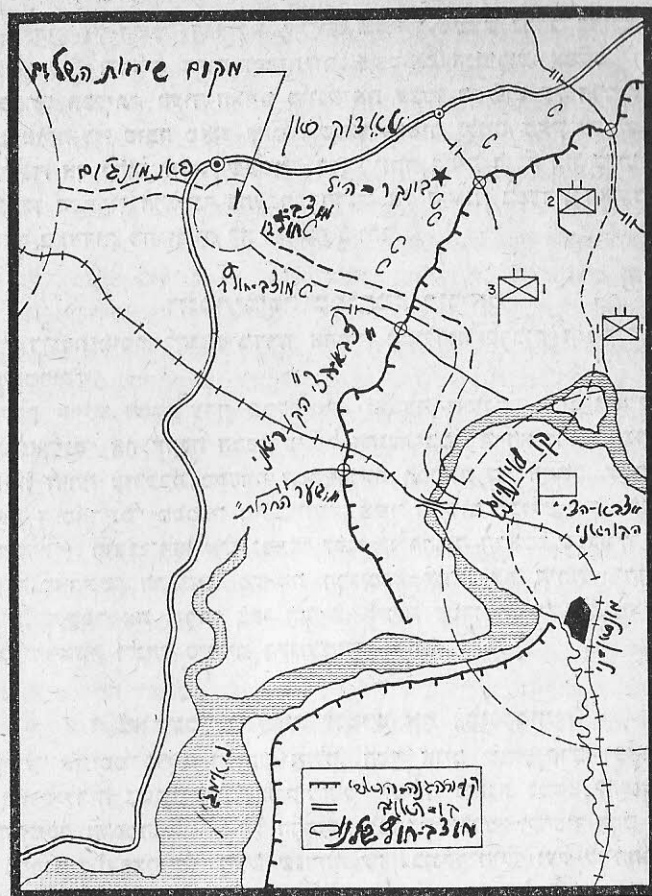
1. „The Irish Defense Journal“.



3, ו'2, כשגדוד 1 בעתודה; האגף השמאלי של גדוד 3 נמצא בדיוק משמאל לדרך פאנמונג'ום, שם התחבר עם הגזרה שהוחזקה בידי „צבא-הצי“ הקוריאני; אגפו הימני של גדוד 3 התחבר עם גדוד 2. בתוך גזרת גדוד 3, החזיקה פלוגה ז' במוצב-החוץ מספר 2, שחלש על מקום עריכת שיחות-השלום, (פאנמונג'ום), בעוד שפלוגה ח' איישה את חלקו השמאלי של קו-ההגנה הראשי ואילו פלוגה ט' איישה את חלקו הימני. גבעת „בונקר-היל“ נמצאה באגף הימני של גדוד 3, בדיוק בתוך גבול גזרתו וכ-550 מטרים לפני קו-ההגנה-הראשי. גבעה 58 א („סיביריה“) וגבעה 48 א („סטרוימבולי“) היו לפני חזית גדוד 2.



ההסתערות על „בונקר-היל“



זירת-הקרב

בדיוק כפי שניהל קודם לכן תרגיל הגנה במדרון אחורי, שנערך בבסיס-האי-מונים קוואנטיקו, שבארה"ב. הוא מציין, כי רבים ממפקדי-המחלקות שהיו על גבי אותה גבעה מוכת-פגזים, „הגיבו מהר מאוד — וזמן התגובה היה קצר להפ' ליא — משום שהם תרגלו אותה בעיה בבית-הספר הבסיסי“. הם ידעו למה לצפות. הם הכירו את פתרון בית-הספר לבעיה — והפתרון אמנם צלח!

בקו-ההגנה הראשי של חטיבת ה„מארינס“ ה'1 היה, משמאל לימין, הגדודים

## ההפתעות על „בונקר-היל“

הלחימה על „בונקר-היל“ נתחוללה כיון שגדוד 2 הפסיד את גבעת „סיביריה“. כשהשתלטו הסינים על מוצב זה, הוחלט לכבוש את „בונקר-היל“ ולהחזיקה בכוח רב, כדי לעשות עלי-ידי כך את עמדת הסינים שבמוצב ה„מארינס“ לשעבר („סיביריה“) לבלתי ניתנת להחזקה. בערב 11 באבגוסט נעה פלוגה ב' של גדוד 2, תחת פיקודו של גדוד 2, להתקפה על „בונקר-היל“. לשעה 0230 כבר נכבש היעד.

לכשהועברה לבסוף האחריות ל„בונקר-היל“ לידי גדוד 3, בסביבות שעות הצהריים של יום 12 באבגוסט, נזקקו ה„מארינס“ שבעמדה החדשה נואשות לעזרה. פלוגה ב' נפגעה קשות בהתקפת-הנגד של הסינים וסבלה אבידות רבות; כמו כן, אש ארטילרית האויב ניתכה עליה עדיין בעוצמה ובמהירות. מספר החיילים ששרדו בחיים ומידת תכליתיותם כלוחמים לא היו ידועים.

## ההתארגנות-להגנה במדרון-האחורי

לאחר הערכת-מצב מהירה, הורה מפקד גדוד 3 לפלוגה ט' להדוף את כל אנשי האויב מ„בונקר-היל“, לפנות את האבידות ולארגן את הגבעה להגנת המדרון האחורי. מיד משנעה לשם הפלוגה, תחת מטר האש הקטלני, מלא מפקד-הגדוד את הפרצה בקו-ההגנה-הראשי, אשר נוצרה על-ידי תזוזת פלוגה ט' משם, על-ידי היחידה האחת והיחידה שעמדה לרשותו לצורך זה. היא מחלקת הסיוך המאומנת שלו, דבר שאפשר לו ליצור קשר כלשהו בין האגף השמאלי של „בונקר-היל“ לבין קו-ההגנה-הראשי.

בשעה מאוחרת יותר באותו לילה, נשאה אותה מחלקה בת 20 איש בעיקר מעמסת הלחימה. האויב, בנסותו לאגף את מוצב-החוץ, (כלומר את „בונקר-היל“), שטף את המחלקה הזו פעמים אחדות. בבוקר המחרת תאר קצין-מטה את חייליה באמרו, כי הם „תשושים לחלוטין מבחינה גופנית, פניהם שרוטות ורוביהם וכידוניהם שטופי-דם“. קרוב ל-150 גויות סיניות נספרו סביב עמדותיהם.

במשך שלושת או ארבעת הלילות הראשונים תקף האויב את „בונקר-היל“ מדי לילה בעצמה כמעט חטיבתית, לאחר שתחילה היה מנחית עליה ריכוך ארטילרי בכמות מדהימה. הודות למערכת ההגנה של המדרון האחורי לא עלה מעולם בידי הסינים לאתר במדויק את עמדות ה„מארינס“; מרבית פגזי האויב נפלו על הרכס — או מאחוריו, אל תוך הבקעה.

## יהיה תכנון-האש מייד!

הלקח החשוב ביותר שנלמד ממערכת „בונקר-היל“ היה הצורך בתכנון-האש המייד לכל הכיוונים. מיד משתפש גדוד 3 את מוצב-החוץ הזה, טווחו כלי-הארטילריה והמרגמות עד קצה גבול טווחם אל כל פרט-נוף מתנשא אשר ממנו

עלול היה מפקד-אויב לנסות לנהל את מבצעי כוחותיו. אחר-כך, משהיה האויב תוקף, היו ה„מארינס“ נוצרים את אישם עדי הגיע הסינים למגע מהודק. לאחר שהיו מוודאים את עוצמתה של ההסתערות, כוונה ואופיה, היו ה„מארינס“ שב„מרכז הסיוע“ סוקרים את מפותיהם ומחליטים מהן נקודות-הבקרה-והשליטה האפשריות של האויב. נקודות אלה כולן היו סופגות אוי את מנתן בהרעשה מתואמת עצומה אחת. שוב ושוב נודע לאחר מעשה, מדוחות המודיעין, כי הרעשות אלו מחו וחסלו מוצבי-פיקוד שלמים. מטחירקיטות היו מועילים במיוחד במשימות-אש אלו.

## יהי אור!

תאורה בלתי מספקת הציקה למפקדים שב„בונקר-היל“. הסינים הספיקו לרכוש עד לאותה עת מומחיות גדולה בחיסול תשמועים אמריקניים. משחיסלום, במחסה החשיכה, היו נעים בהגנב אל עמדות-ההסתערות. העדר-התאורה הגביל את יכולתם של ה„מארינס“ לעמוד על משמעות פעולת האויב במהירות הדרושה. לעתים, כשהיתה בנמצא תחמושת מספקת לשם כך, היו משתמשים, איפוא, בתאורת ארטילריה או בתאורת מרגמות בנות 81 מ"מ. לעתים היה מטוס-זקוקין מרחף מעל, כשהוא חג בשמים במשך כל הלילה.

בתקוף האויב, היה מנסה תכופות לכתר את „בונקר-היל“ ולעלות עליה מן הבקעה שבעורף. ה„מארינס“ היו ממתנים עד שכל הכוח המסתער היה נכנס לבקעה ואזי היו מנחיתים עליו אש ארטילריה ומרגמות, מלפנים, מאחור ומשני הצדדים, כשהם תוחמים אגב כך את הסינים בתוך „תיבת-אש“. בהודמנויות אחדות פגעו בסינים גם טנקיהם של ה„מארינס“, שנשאו תותחים בני 90 מ"מ וזרקורים. הטבח היה עצום ורב.

## דרושה התקפת-נגד

עקרון יסודי וחשוב של הגנת מדרון אחורי אשר לא נוצל בגבעת „בונקר-היל“, הוא התקפת-הנגד.

כל אימת שהאויב ניסה ל„התיר“ את עצמו, מן הדין היה שיפגעו בו ו„יגל“ גלוהו“ אחרנית, דבר שהיה מאפשר ל„מארינס“ לזכות חזרה ברכס הטופוגרפי והצבאי של הגבעה. אולם ל„מארינס“ לא היה מספר האנשים הדרוש לביצוע התקפת-נגד מוצלחת. מחמת האש הארטילרית שניתכה בלי הרף והתקפות האויב המרובות, היתה ההחזקה באותה גבעת-מריבה לנטל פסי ונפשי. ה„מארינס“ שלחמו על אותה גבעה היו תשושים תמיד והכרחי היה להחליפם תכופות. היחידות שמהן ניתן היה להחליף את לוחמי הגבעה לא היו, לרוע המזל, אלא אותן יחידות, שאנשיהן יצאו כל העת לפטרולים אלימים, כסיוע ללוחמים בגבעה. כתוצאה היו כל הלוחמים על אותה גבעה נבובי-עיניים מרוב עייפות.

הפגם העיקרי בלחימה על „בונקר-היל“ היתה הטעות שנעשתה בכך, שמלכתחילה לא ניתנה אחריות יחידה ובלעדית לגבעה בידי גדוד אחד. אילו ניתן היה לשדד את הערכות הגדודים שבקו, ולהטיל על גדוד אחד בלבד אחריות בלעדית ל„בונקר-היל“, כי אז היו ה„מארינס“ מגלים יתר-תוקפנות. יחידות הוטלו לקרב בשיעורין, בהתאם לצורך הדוחק, דבר שמנע כל פישוט-של-פיקוד וחיסכון-של-כוחות. באחד מפרקי-הזמן היו שבע פלוגות תחת פיקודו של מפקד גדוד 3. בפרקי-זמן אחר ניהל את פעולתם של כל טנקי חטיבת ה„מארינס“ ה-1. יחידות חטיבתיות אחרות הועמדו לרשותו כל אימת שנזקק להן. אולם מובן שאורח פעולה מעין זה הכפיל ושילש את קשיי הפיקוד. הגם שיתכן והדבר נראה אותה שעה למפקדים כפתרון היחידי הבא בכלל בחשבון, הרי היה בו משום הפרת אחד מעקרונות-קלאוזיץ המהוללים.

#### גורמים שסייעו להצלחה

סיוע-האוויר הקרוב, במידה שטייסי חיל-ה„מארינס“ יכלו לתיתו (כיון שהם פעלו תחת פיקודו של חיל-האוויר, ולא תחת פיקוד ה„מארינס“), היה מצוין. גם פעולת הארטילריה וסיוע האש האחר היו טובים, ככל שיכלו להיות באותן נסיבות. הקשרים עמלו ללא לאות כדי לקיים קשר אמין, כשהם מחישים למקום כבלי-טלפון כבדים בדרך האוויר מיפן, וקוברים אותם בלילות בדרך למוצבי-החוף. על אף אי-יכולתם של ה„מארינס“ להנחית התקפת-נגד בדרך המקובלת, עדיין יש בלחימת „בונקר-היל“ כדי להיות דוגמת-מופת של הגנת המדרון האחורי. נכונותם של אורחי-פעולה שנלמדו בבית-הספר-הבסיסי הוכחה על גבי אותה גבעת-מריבה שבקוריאה.

#### תיכלול הגנת-המדרון-האחורי באימונים!

עוד בשנת 1949 קבע הגנרל-בריגדיר טומפקין בכתבו ב„גאוז צבאי-הציו“, כי: „יתכן שנשמטים-ההולכים מהשגתנו מספר לקחים-טקטיים יקרי-מחיר שלמדנו במלחמת-העולם האחרונה — ויתכן כי לא כן הוא; עם זאת, העובדה בעינה עומדת, כי נושא ההגנה במדרון האחורי נותר מוזנח כמעט לחלוטין בבתי-הספר הצבאיים השונים שלנו ואילו בתרגילי-השדה כמעט שלא יועלה זכרו“.

במהלך מלחמת-העולם-השנייה נוצלה ההגנה במדרון האחורי בהצלחה רבה הן על-ידי הגרמנים והן על-ידי יפנים. באיטליה, במיוחד, נתגלה לאמריקנים נוסח הגנה זה כקשה ביותר ל„עקירה“, כיון שאורח הגנה זה הוכיח את עצמו פעמים כה רבות בעבר, ייטיבו בתי-הספר הצבאיים שלנו ויחידות לעשות אם ישימו אל לבם את דברי הגנרל-בריגדיר טומפקין שאמר: „בפעם הבאה, יתכן שמיד בהתחלה ננצל אחדים מן הלקחים שלמדנו במלחמות קודמות“.

## פלוגת-רובאים סובייטית בכיבוש מוצבי-הגנה בהתקפת-לילה

(במלחמת העולם השנייה)

פעמיים ניסו היחידות הרוסיות לפרוץ את מערך-ההגנה הגרמני שנמתח בין פרוז לבורובו, אך העלו חרס בידן. האויב, שהקים בישוב קוזדויבו מוצבי-הגנה מבוצר, מנע מן הרוסים אפשרות התקרבות לקרהגנתו והסב אבדות כבדות ליחידות הרוסיות באמצעות אש אגפית בשעת התקרבותן למוצב.

נקודת-הישוב קוזדויבו משתרעת על רמה נמוכה, שהיתה בולטת לעבר מערך הכוחות הרוסיים. ממוצב זה ניתן היה לגרמנים לנהל תצפית מעולה, הקפית ועמוקה, ולהמטיר אש על קו מוצבי-החוף של הרוסים, שנמתחו בקו אונ'ניה-פרוצ'ש'צה-התורשה „דלה“ (ראה מרשם).

#### ה מ ש י מ ה

בנסיבות אלו הוטלה על מפקד גדוד-הרגלים, הקפ' פטרוב, משימת-הקרב הבאה: תוך ניצול מזג-אוויר הסגרירי — להביס ולהשמיד בהתקפת-פתע את מוצבי-ההגנה קוזדויבו. בהתאם לנתוני-מודיעין נערכה להגנה בקוזדויבו כפלוגת-רובאים המוגברת בתותחים נ"ט, מרגמות ומקלעים בינוניים; בישוב הותקנו 3 מצדיות. סביב המוצב כולו הוקמו גדרות-תיל ונורעו שדות-מוקשים רצופים; התגלו מוקשי-שהה ומלכודות-פתאים; רק קצוותיה המערביים והדרומיים של נקודת הישוב היו מבוצרים פחות; לחלקה המערבי היה האויב מעביר את מרבית כוחותיו למנוחת-לילה.

ערב תחילת פעולת-הקרב של הרוסים החליפו הגרמנים את יחידותיהם בגזרה זו והדבר דרש השגת נתונים חדשים על זהותן של היחידות הגרמניות החדשות.

כדי להעלים מעיני האויב את ההכנות לפעולה העתידה החליט מפקד הגדוד לא לערוך את הסיור ולהסתפק בתצפיות ותשמועים. להתקפת-הלילה הוקצתה פלוגת-הרובאים א' שהוגברה במחלקת-סיירים, מחלקת-תת-מקלענים, מחלקת-הנדסה, סוללת תותחים וסוללת מרגמות.

מפקד הגדוד מסר לפלוגה את הפקודה הבאה:  
 „בליל שבין 30 ליוני ו־1 ליולי 1942 מוטל על הפלוגה להתקין מעברים  
 במערכת המכשולים של האויב (במיוחד לאורך הכביש קוודויבו—בוברובו);  
 להגיע בהסתר לחורשה „ירוקה“ ולתפוס שטח־היערכות להסתערות בפאתי  
 המערב והדרום של הישוב קוודויבו; להשמיד את האויב במוצב־ההגנה שם;  
 לשבות שבויים ולתפוס שלל. את ההתקפה יש לבצע במפתיע, תוך ניצול מזג־  
 האויר הגשום.“

### ההכנות

לאחר קבלת המשימה ניגש מפקד הפלוגה, הקפיטן ברבנצ'יקוב, להכנת  
 פלוגתו לקראת הקרב; הפלוגה תוגברה עד שהיתה במלוא תקנה; הוא הקים  
 מספר עמדות־תצפית. לביצוע התקפת הלילה ארגן שלושה כוחות; כוח א'  
 הורכב ממחלקת־הרובאים 1 ו־2, בפיקודו של הלוֹיט' שמרדנוב; כוח ב' הורכב  
 מחלקת־הרובאים 3, כיתת־הנדסה ושני צוותי מקלעים בינוניים, בפיקודו של  
 הלוֹיט' דוסינסקי; כוח ג' כלל את מחלקת־הסיירים המסופחת. מלבד זאת הקצה  
 מפקד הפלוגה מכל מחלקה כיתה אחת לתפקידי חסימה. יממה לפני תחילת  
 הפעולה נמסרו לכל הכוחות משימותיהם. בבוקר יום ה' 30.6, הטיל מפקד  
 הפלוגה, בהימצאו עם קבוצת־הפקודות באזור החורשה „דלה“, על הכוחות את  
 המשימות הבאות:

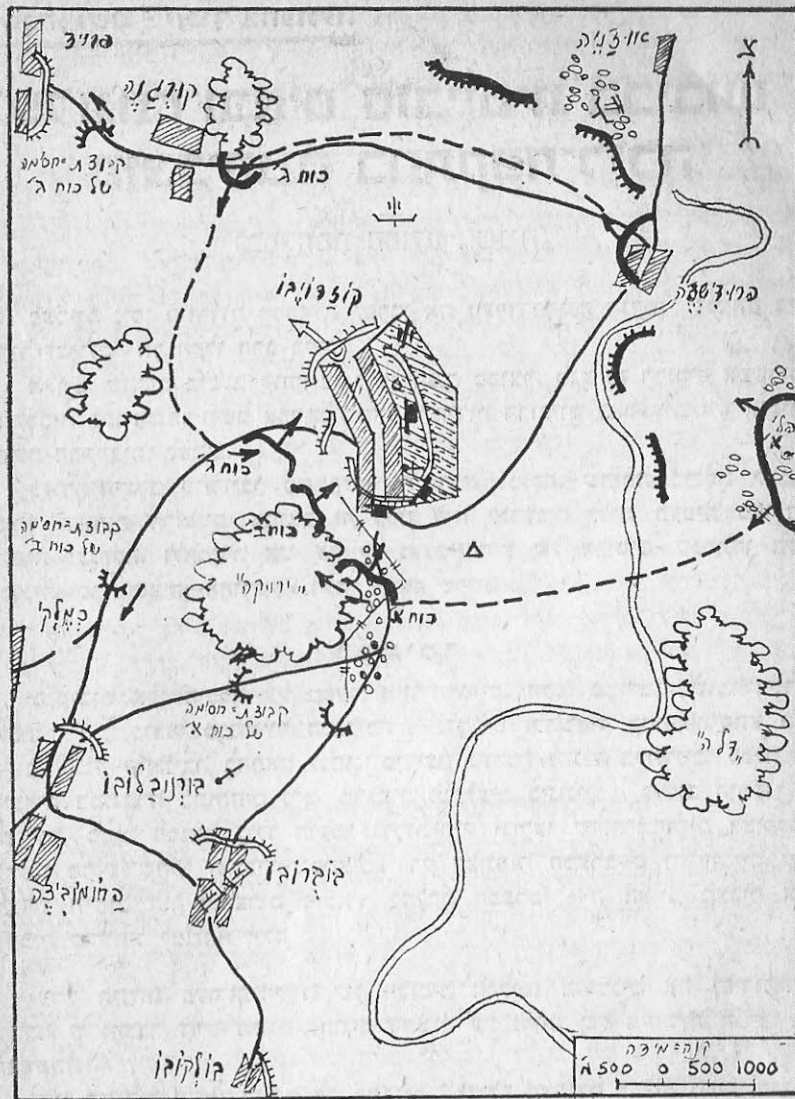
### כוחות ומשימות

כוח א' — עם רדת החשיכה מוטל עליו לעבור בהסתר דרך המעברים  
 שהותקנו על־ידי אנשי הנדסה לאורך הכביש קוודויבו—בוברובו ולהעריך  
 בשטח היערכות הנמצא בפאתה הצפון־מזרחית של החורשה „ירוקה“. לפי סימן  
 מוסכם (לכל הכוחות) יתקיף הכוח את שתי המצודות הנמצאות בקצה הדרומי  
 של קוודויבו ובשיתוף־פעולה עם כוח ב', ישמידו את האויב במוצב־המוגן; את  
 השלל הנתפס יש להוציא אל איזור פרודישצ'ה.

כוח ב' — עליו לעבור דרך המעברים שהותקנו במקום התחברות הכבישים  
 (כקילומטר אחד דרומית לקוודויבו) ובעקפו את החורשה — להגיע לשטח היער־  
 כות שבפאתה הצפון־מזרחית של החורשה „ירוקה“; משם — לתקוף בשיתוף־  
 פעולה עם כוח א' את האויב המתמקם בחלקה המערבי של קוודויבו, להשמיד את  
 המצודות והתותחים הנ"ט ואת כוח־האדם של האויב הנמצא באותו מקום למנותח־  
 לילה.

כוח ג' — עם רדת הלילה עליו לנוע מן הישוב פרודישצ'ה אל הקצה המזרחי  
 של קורגנה ולהעריך מערבית לכפר קוודויבו; לתקוף בצותא עם שאר הכוחות

מוקש בעל מרעום־אשחיה. — המערך.



זירת הקרב

את האויב הנמצא בחלקה הצפון-מערבי של קוזדויבו; להרוס את המקלט בתוך „הבית-האדום”, בו נמצא מוצב-הפיקוד של האויב; לתפוס שבויים וכן את כל המסמכים המבצעיים.

כל כוח נצטוו להקצות חסימה בגודל של כיתת-רובאים שמשמיתה תהיה: לתפוס, עד לשעת היערכות הפלוגה, עמדות חסימה לעבר פרוד, כמאלקי, בורנו-בלוב, ובברובו.

מפקד הפלוגה הקצה בעצמו את המשימות לחסימות.

בעורף ביצעו כל הכוחות תרגולים ולבסוף נערך תרגיל במסגרת פלוגתית בנושא: „התקפת-לילה של מחלקה/פלוגה בשטח בנוי”. מלבד זאת אומנו החיילים בבעיות טקטיות נפרדות כגון: כיבוש בית; קרב בחפירות; השמדת מצדית וכיו”ב.

### ה ב י צ ו ע

לאחר מנוחה בת 5 שעות התרכזו כל הפלוגה בחורשה הנמצאת דרומית-מזרחית לפרודישצ'ה. עם רדת החשיכה החלה מחלקת ההנדסה בפיקודו של הלוט' בילקוב, בהתקנת המעברים בשדות-המוקשים ובגדרות-התיל שלאורך הכביש קוזדויבו-בוברובו. לאחר שפרצו שני מעברים (דרומית לקוזדויבו) הגיעו אנשי-המחלקה לפאתה המערבית של נקודת-ישוב זו אך כאשר לא גילו במקום מכשולים, הסתתרו בחורשה „ירוקה” והיכו לבואה של הפלוגה. ארבעה אנשים נשארו לאבטח את המעברים ולסמנם.

בשעה 2330 החלו המחלקות לנוע כל אחת לעבר שטח-היערכותה. ראשונים נעו החסימות והסיירים ולאחריהם שאר אנשי הפלוגה. מפקד-הפלוגה יצא עם חולית הפיקוד שלו אל עמדת-התצפית, שנמצאה 800 מ' דרומית-מזרחית לקוץ-דויבו. קשר קוי הוקם רק בינו לבין הכוחות א' וב'. עם הסיירים והחסימות קיים הקשר באמצעות רצים ופנסים.

מזג-האוויר הגשום סייע לפעולות הפלוגה, שכל פעולותיה התבססו הפעם על גורם ההפתעה, לאחר שהנסיגות הקודמים להבקייע את מערך האויב ללא הפתעה עליו בתוהו.

בשעה 0100 ב"1 ביולי הוצבו החסימות והארטילריה נפרסה בעמדותיה. אותה השעה התקרב כוח ב' אל הכביש בורנובלובו—קוזדויבו ושני הכוחות הנותרים חצו את המכשולים במעברים שנפרצו קודם לכן, דרומית לקוזדויבו.

בשעה 0130 תפסו הכוחות את שטחי הערכותם להסתערות; הגרמנים לא הרגישו כלל בתכונת, הסיירים גילו קו-יטלפון של האויב וניתקו אותם.

ההפתעה — הזרית להשפיה ולגשם!

ב"0200 ניתנה הפקודה: „הסתער!” משהתרוממו הרוסים להסתערות פתחו הצופים הגרמנים באש ונשארו קולם בצעקות. הפלוגה חדרה מכיוון דרום ומערב

אל הכפר, והקרב התלקח. תחילה פתחו באש אותם כלי-הנשק של האויב שהיו מוצבים בפאתה של נקודת הישוב, ואחר כך פתחו באש גם המקלעים הנמצאים בתוך המצודות. כוח ב' פרץ הראשון לתוך הכפר; תוך כדי מהלך הקרב חילק מפקדו, הלוט' רוסנסקי, את המטרות: על כיתה אחת פקד להשמיד מקלע וצוות תת-מקלענים שכוונתם היתה לעקוף את הכוח ולגרום לכוח אבידות; על שאר הכוח ציוה לתקוף קבוצה גדולה למדי של גרמנים בלי מדים, שפרצו החוצה מבתיהם וממקלטיהם וירו ללא אבחנה. על החבלנים הורה לפוצץ את המצודות הנמצאות במרכז הכפר.

כוח א', בנצלו את הצלחתו של כוח ב', פרץ לתוך מרכז הכפר ובאמצעות רימוני-יד השמיד את המגינים בבתיים. האגף הימני (מחלקת-רובאים 1) נמצא פתאום במצב בלתי נוח ביותר משום שהגרמנים פתחו עליו באש חזקה מעליות-גג ומחלונות וכתוצאה מכך נאלץ להאט ואחר-כך אף לעצור לגמרי את התקדמותו. ברם, באותו זמן כבשו הכוחות ב' וג' את כל חלקו הצפוני של המוצב וכבר החלו להשתלט על חלקו הדרומי. מספר רב של גרמנים פתחו בבריחה כדי להציל את נפשם. הדבר הקל על מצבה של מחלקת-רובאים 1; לאחר התארגנות קצרה התקיפה שוב מחלקת-רובאים 1 את הגרמנים היושבים עדיין בבתיים והגיעה אל קצה הדרומי של הכפר.

אותה שעה השתלט כוח ג' על „הבית-האדום” ועל המקלט בו נמצאה מפקדת האויב; נתפסו שבויים ומסמכים.

החבלנים שבפיקודו של הסמל אלקסאיב פוצצו מצודות. הקרב נמשך עוד זמן לא רב, לאחר שעה אחת של לחימה נכבש כמעט כל המוצב-המוגן. הרוסים פתחו בסריקתם ובטיהורם של הבתים והעמדות הנטושים. בשעה 0300 הסתיימה המלאכה, ובהצלחה מלאה.

המוצב-המוגן הגרמני נפל בקרב-לילה ללא קשיים מיוחדים; הושמדו 82 גרמנים; חלק קטן מהם הצליח להמלט אל אזור קורגנה, אך הם ברחו ללא נשק והושמדו על-ידי החסימה של כוח ג'.

עד לשעות הבוקר הוציאו יחידות-המשנה של הפלוגה את השלל מקוזדויבו והתבססו בה.

### ל פ י כ ו ם

1. הקרב נסתיים בהצלחה. האויב איבד מוצב-מוגן חשוב; הושמדה פלוגת-הרובאים ז' של חטיבת-הרגלים ה-257. הושגו נתוני-מודיעין בעלי חשיבות רבה על זהותן של היחידות החדשות שזה עתה נערכו בגזרת-הגנה זו.
2. בפעולות הפלוגה נוצל בהצלחה גורם ההפתעה והיא נעזרה רבות במוג-האוויר הגשום; תוך פעולה בגשם שוטף השיגו היחידות את שטח-היערכותן מבלי

לעורר את תשומת-לבו של האויב המגן. ניתוק הקשר של האויב מנע ממנו אפשרות להזעיק עזרה מעומק המערך.

3. יחידות-רובאים סוביטיות ערכו תמרון-עיקוף עמוק והופיעו במקום בו לא ציפה להן האויב המגן.

4. ההלכה הסוביטית גורסת אפשרות של פעולות-לילה בקנה-מידה רחב ביותר ובמיוחד בתנאי הפעלת נשק גרעיני. היא יוצאת מן ההנחה, כי בתנאים הנוכחיים קשה לרכז בשדה-הקרב ריכוזי-כוחות גדולים מבלי לעורר את תשומת לבו של היריב ולפתוח במתקפה מכרעת נגדו, כמו בשנות מלחמת העולם השנייה. מכשירי-גילוי משוכללים, אמצעי-אמנעה קטלניים (נשק אטומי) מונעים מהתוקף, במידה ניכרת, אפשרות ביצוע התקפה לאור יום.

תורת הלחימה הסוביטית מביאה בחשבון הפעלת עוצבות שריון ועוצבות ממונעות בפעולות התקפיות בלילה. הרוסים קובעים, כי תכנית מבצע-לילי חייבת להיות פשוטה, ללא תמרונים מסובכים. תבנית-הקרב של העוצבות תהיה בנויה, בדרך כלל, בדרג אחד, מכיון שהכנסת עתודות ודרגים שניים הינם בגדר משימה קשה; עומק המשימות יהיה קטן; היחידות תקבלנה, בדרך כלל, רק משימה אחת — לכבוש יעד מסוים אחד בלבד וליצור תנאים נוחים לניצול הצלחת-הלילה. באור יום, על-ידי הכנסת עוצבות שריון לקרב, בקטעים בהם הושגה מטרת התקפת-הלילה.

#### על החובה, הכבוד, המולדת —

החובה, הכבוד, המולדת — שלוש מילים „נכובות” אלה אומרות לך כמזהר ובתופילב מה צריך אתה להיות, מה עשוי אתה להיות, מה שעתידי אתה להיות. הן-הן עמודי-המשען, אשר שעה שאומך-הרוח עומד לנפוש אותך, עליו תיכמד וממנו תשאב אומץ חדש; שממנו תשאב אמונה שעה שכבר כמעט אין במה להאמין; שממנו תשאב תקוה, שעה שכל תוחלת כבר נכובה.

הגנרל דוגלאס מקארטור, ארה"ב

לואר רשמי



0.11 000  
168281/P  
38 1931 70  
1.12.12 0.11

50-170